

821.161.2*06 – 32Гуцало.09
DOI: 10.26565/2227-1864-2019-81-07

Мала проза Є. Гуцала в оцінці критиків та літературознавців

К. А. Белік

*студентка IV курсу філологічного факультету
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
e-mail: belikk20@gmail.com*

Л. Г. Головко

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
e-mail: holovko.lg@ukr.net; https://orcid.org/0000-0001-5948-7747*

У статті розглянуто науково-критичні розвідки, присвячені малій прозі Є. Гуцала, визначено основні напрями дослідження літературної спадщини митця. Огляд праць дозволив з'ясувати, що творчість письменника впродовж багатьох років перебуває в центрі уваги науковців. Однак, залежно від політико-ідеологічних настанов, змінювалися акценти вивчення його прози. І. Глотова, І. Дзюба, Г. Калантаєвська, Н. Навроцька, Н. Науменко, О. Поворозник, О. Чепурна та ін. аналізували жанрові, поетикальні особливості художніх текстів письменника. Доведено що, незважаючи на наявність літературознавчих студій, присвячених вивченню творчості Є. Гуцала, цілісний аналіз його малої прози не був здійснений.

Ключові слова: українська література XX ст., Є. Гуцало, літературознавство, проза, рецепція

Белік К. А., Головко Л. Г. Малая проза Е. Гуцало в оценке критиков и литературоведов

В статье проанализированы научно-критические работы, посвященные прозе Е. Гуцало, определены основные направления исследования литературного наследия художника. Обзор работ позволил выяснить, что творчество писателя в течение многих лет находится в центре внимания ученых. Однако, в зависимости от политико-идеологических установок, менялись акценты изучения его творчества критиками и литературоведами. И. Глотова, И. Дзюба, Г. Калантаевская, Н. Навроцкая, Н. Науменко, О. Поворозник, Е. Чепурна и др. исследовали жанровые, поэтические особенности художественных текстов писателя. Однако, несмотря на наличие литературоведческих исследований, посвященных изучению творчества Е. Гуцало, целостный анализ его малой прозы не был осуществлен.

Ключевые слова: украинская литература XX века, Е. Гуцало, литературоведение, проза, рецепция

Bielik K., Holovko L. H. The flash fiction of Ye. Hutsalo in examination of literary critics

The article discovers scientific and critical researches devoted to flash fiction of Ye. Hutsalo. The review of scientific investigation allowed finding out that author's heritage has been in the focus of literary criticism for many years. However, depending on the political and ideological directives, an emphasis of the study of his prose was changeable. Such literary critics as V. Andrienko, Yu. Badzio, L. Bakhaeva speak lightly of Ye. Hutsalo creativity, criticizing him for retreating from the socialist canon. Truth be told, a modern scholar G. Sivokin undermined the views of these critics on the associativity of the author's artistic work («Alone with Nature»). The scientist notes that the prose writer, in addition to «traditional» industrial problems, examined general humanistic problems. V. Andrienko and L. Bakhaeva, analyzing the composition plot, indicate the «compositional monotony» of Ye. Hutsalo creative works. [2, c. 146—147], the plot weakening and the «amorphousness of the author's idea» [4, c. 175]. Most researchers (E. Adelheim, O. Bulbachynska, I. Dziuba, V. Donchuk, I. Hlotova, G. Kalantaievska, N. Navrotska, N. Naumenko, O. Povoroznyk [13], O. Podlisetska [14], O. Polischuk [17], O. Chepurna [21], etc.) analyze genre, poetical, problem-style features of the writer's prose. They emphasize the intermediaries of prose, author immersion in existential depths, and discrepancy between «internal» and «external» in the artistic world of Y. Hutsalo. O. Podlisetska and N. Polokhova draw attention to writer's appeal to the poetics of modernism by synthesizing elements of «psychology and external manifestations of being, fact and reflection (thoughts, memories, delusions), philosophical self-depressions and visible pictures of the landscape» [16, c. 415]. Despite the existence of scientific studies of the Soviet and contemporary periods of Ye. Hutsalo flash fiction study, a holistic analysis of his fiction was not accomplished.

Key words: Ukrainian literature of the twentieth century, Ye. Hutsalo, literary criticism, prose, reception

Художній світ Є. Гуцала, талановитого українського письменника XX століття, особливий своїм лірико-романтичним зображенням дійсності, імпресіоністичною манерою письма, тонким психологізмом, місткістю і ошадливістю простої оповіді. На думку дослідників, мала проза митця дала поштовх до європеїзації української літератури через яскраво виражений психологізм та трансформацію різних жанрів: «кіно (монтажний принцип), театру (нові композиційні вирішення, драматичний принцип розповіді, сценічність),

живопису (мальовничість, багатство кольорових образів), музики (пісенність, ритмічність, звукові образи, посилення ліричного начала)» [11, с. 18]. Творчість письменника впродовж багатьох років перебуває в центрі уваги дослідників. Тому мета нашої статті – дослідження наукового осмислення критиками і літературознавцями малої прози Є. Гуцала, що сприятиме ґрунтовному аналізу творів письменника.

Прозова спадщина митця розглядалася протягом двох періодів: радянського (1960—1990) і сучасного (1991—2018).

Радянські дослідники Є. Адельгейм, Ю. Бадзьо акцентують увагу на ідейно-змістовому аспекті творчості Є. Гуцала. Так Є. Адельгейм

пише про аналітичну та психологічну спрямованість творів митця. Науковець відзначає, що новелістика Є. Гуцала є не досить динамічним явищем, бо автор надає перевагу стану, а не дії: «Якщо звичайно письменник аналізує невидимі психологічні імпульси як можливу, але безпосередньо не відтворену причину майбутніх вчинків людини, то в низці інших оповідань він, навпаки, залишає причину того, що відбувається, цілком за межею твору» [1, с. 370].

В. Андрієнко, Ю. Бадзьо, Л. Бахаєва негативно відгукуються про творчий доробок Є. Гуцала, дорікаючи за відсутність соціальної спрямованості текстів («Люди серед людей»), тобто за відступ автора від соціалістичного канону. Ю. Бадзьо зазначає, що творам митця бракує «коріння, життєвого джерела таланту, певної культурно-психологічної атмосфери, соціальної характеристичності у мисленні та почуваннях людей» [3, с. 159]. Науковець, всупереч поглядам Є. Адельгейма та В. Брюнгена про «психологічну та аналітичну спрямованість» [1, с. 160] творів прозаїка, пише про наявність «слабкості і поверхневості духовного осмислення життєвого матеріалу» автором («Інна і Мудрик»): «Все тут приблизне (чи не це критика вважає тонкощами психологічного аналізу?) і не підвладне внутрішній логіці» [3, с. 162]. В. Андрієнко пише про те, що письменник переважно уникає серйозних соціальних проблем: «Є. Гуцало не пише ні виробничі, ні перевиховні оповідання: для цього він надто художник» [2, с. 150]. Л. Бахаєва вважає, що брак осмислення фактів дійсності спричиняє «аморфність авторської ідеї, неясність художнього задуму» [4, с. 175].

Щоправда, Г. Сивокінь ставить під сумнів погляди цих критиків про асоціальність художнього доробку митця («Наодинці з природою»). Науковець пише, що прозаїк, окрім «традиційних» виробничих проблем, розглядав загальногуманістичні проблеми, «звернувши пильну увагу на аналіз духовних процесів, на дослідження індивідуальності і малих груп, як сказав би соціолог» [20, с. 101].

У статті В. Андрієнка серед недоліків творів Є. Гуцала виділяються також «композиційна одноманітність» та «розтягнені описи природи, якими починається кожне оповідання» [2, с. 146]. Критик зауважує, що естетичні, евфонічні та меншою мірою психологічні чинники переважають у художньому світі малої прози письменника, тому його персонажам «...бракує вогню, густоти життєвих потреб, пристрастей і тих видимих і невидимих мозолів на руках і душі, якими диктується людська поведінка» [2, с. 147]. Як справедливо зазначає дослідник, малій прозі митця не вистачає матеріалу, що формує образну систему і слугує знаряддям для художнього відкриття: «Є. Гуцало й справді часто наче втрачає початий сюжет, – згладжує, заокруглює й пом'якшує. З його героями нічого не

трапляється такого, що пробудило б їх і примусило показати свої справжні очі і те обличчя, що розрізняє портрет художника від фотографії» [2, с. 148].

Більшість дослідників (Є. Адельгейм, В. Брюнген, О. Бульбачинська, І. Дзюба, В. Дончик, І. Глотова, Г. Калантаєвська, Н. Навроцька, Н. Науменко, О. Поворозник, О. Подлісецька, О. Поліщук, О. Чепурна та ін.), за нашим спостереженням, аналізують поетику малої прози письменника. Так, на думку Є. Адельгейма, новели митця романтичні за характером сприйняття дійсності, про що свідчить образна система, створена авторською уявою [1, с. 160]. В. Брюнген розглядає особливості характеротворення, поетику ліризму малої прози митця. За його спостереженнями, Є. Гуцало еволюціонує від творів із «орнаментально-декоративним» зображенням людини до оповідань, що «поспіль просякнуті людською характерністю, щільно сплетеною з умовами дії і з кожною деталлю обстановки» («Хустина шовку зеленого», «Спомин про синю весну», «Жартували з Катериною») [5, с. 23].

В. Дончик вважає, що у творчій спадщині митця саме ліричне начало організовує своєрідну поетичну філософію письменника, тому його твори не можна вважати асоціальними, недостатньо проблемними [8, с. 298]. Дослідник пише, що саме настрій відіграє образотворчу функцію, виявляючись у звуках, кольорах, смаках, запахах: «Але ж усе це – цілком реальна, досить не мала і далеко незгірша частина «життя душі» людини, яка забирає значну кількість її психологічної й емоційної енергії. Розкривати це – означає сприяти розвитку духовної витонченості людини» [8, с. 300]. Літературознавець зазначає, що психологічно-пейзажні оповідання письменника актуальні, зважаючи на концепцію ліризму Є. Гуцала, що прагне подолати однобокість «художніх характерів в нашій літературі, і брати їх у єдності як соціальних, моральних, так і національних, біопсихологічних та інших чинників» [8, с. 307].

О. Бульбачинська, досліджуючи генезу та естетичні особливості художнього мислення митця, які «розширили межі української літератури та сприяли національному духу під час драматичних подій історії», зауважує, що на формування його лірико-романтичного світобачення вплинули виховання та літературні джерела, знані з дитинства. «Письменник пройшов першу естетичну школу ще в ранні роки життя, коли в його поле зору потрапили Біблія, Шевченків «Кобзар», твори М. Коцюбинського, М. Гоголя, В. Стефаніка» [6, с. 2]. У науковій студії виявлено, що досить помітним є вплив творчості М. Коцюбинського на манеру письма белетриста: «Наголовніше, що почерпнув Є. Гуцало від митця, – тонкий психологізм у змалюванні героїв та імпресіоністична, витончена

манера письма, що сформувала його вподобання» [6, с. 2].

У розвідці І. Дзюби зазначено, що більшість оповідань має форму ліричного спогаду, тому душевне життя зображується як потік, внаслідок чого з'являється тяжіння «до ліричних імпресій, організації матеріалу навколо однієї особи, одного епізоду» [9, с. 691]. Окрім цього, автор дослідження стверджує, що природа у творчості Є. Гуцала є темою ліричних етюдів, ескізів: «Діапазон їх широкий – від мальовничих замальовок різних куточків рідної землі і різні пори року – до роздумів про таємницю буття, про феномени життя природи, про місце людини в природі, злиття з нею, про вічність...» [9, с. 691].

І. Глотова звертає увагу на специфіку втілення ліричних мотивів у новелістиці митця, акцентуючи на своєрідному мисленні письменника, що виявилось в новизні конфліктів і зв'язку між психологією особистості та характерами зіткнень. Літературознавець зазначає, що орієнтація на внутрішній світ людини, яка постає в суперечливій біосоціальной парадигмі, стала прерогативою творчості Є. Гуцала: «В центрі його новел – людське буття в сьогоденних обставинах. У них немає надзвичайної події, майже відсутня особлива фабульна подія. Письменника більше цікавить емоційне, справжнє життя людини, її внутрішня незалежність» [7, с. 110]. На її думку, митця передусім турбують екзистенційні глибини героя, а саме проблеми життя особистості під час трансформації традиційних поглядів на сутність людського буття, співіснування, взаємозв'язок індивідуума зі світом: «Більшості новел Є. Гуцала притаманний внутрішньо-психологічний конфлікт, за безпосередньою взаємодією сторін, із зосередженням на внутрішньому світі одного героя» [7, с. 112].

Про особливості відображення письменником кольорів, звуків, запахів і смакових відчуттів та їхній вплив на ліричного героя («До Танаськи по молоко», «Концентричні кола осені», «Хто ти?») пише Г. Калантаєвська. Вона зазначає, що персонажі творів прозаїка передусім сприймають дійсність через барви, смаки, пахощі, знані з дитинства. У статті наголошено, що колористика оповідань письменника залежить від історичного часу, пори року, емоційних спогадів, подиву, асоціацій тощо. Звукообрази, на думку автора наукової студії, – поширене явище в малій прозі Є. Гуцала, бо вони викликають у героїв спалахи емоцій, відповідний настрій.

Н. Навроцька досліджує твори прозаїка в аспекті національно-світоглядних виявів його доби. Вона стверджує, що оповідання митця розгортають картину сучасного українського села, де мешкають реальні люди в атмосфері повсякчасного прояву суперечливих душевних якостей, бо мрією письменника було написати українську душу, український характер – та ще ж українською мовою, яка відповідала б і цій душі і

цьому характеру» [11, с. 6]. Н. Навроцька не підтримує погляди радянського дослідника В. Андрієнка, який засуджує Є. Гуцала за нівеляцію суті індивідуальності в його малій прозі [2, с. 147]. За її спостереженнями, митець майстерно передає динаміку почуттів, думок через деталі предметів і речей, наслідком чого є відсутність логічного аналізу дійсності, складного розумового комплексу у творах митця. Науковець пише, що Є. Гуцало прагнув зобразити загальнолюдське в погляді на світ та застосувати прийом невідповідності між «внутрішнім» і «зовнішнім», що полягає у виявленні комічного в серйозному, буденного в піднесеному тощо.

Культурологічну парадигму малої прози письменника, зокрема внутрішню форму слова, образ-символ у синестетичній картині світу аналізує Н. Науменко. Вона зазначає, що митець створює образ героя нового типу: «особистість, яка (попри спроможність) не вивищується над довкіллям, а вперто відшукує істину в двобойі сама із собою та своїми опонентами» [12, с. 9]. Літературознавець пише, що ліричні мотиви малої прози Є. Гуцала пов'язані насамперед із почуттєвою сферою, колізіями, інтригами, сконцентованими навколо питань зв'язку особистості з природою, світом, історією.

Роль ліричного елемента як показника суб'єктивного світу героїв є предметом дослідження О. Поворозник, яка стверджує, що в малій прозі митця людина не віддільна від природи, а, навпаки, живе за її законами: «Пейзаж через психологію героя, включений у саму дію, складає його власну частину, оскільки життя природи і процес її психічного відображення злиті в ньому в нероздільну єдність» [13, с. 259].

О. Подлісецька помічає вплив ліричного начала в новелістичному жанрі 60—70-х років ХХ століття «відсутністю зовнішньо-подієвого логічно-послідовного розгортання викладу матеріалу» [16, с. 7]. Вона зазначає, що часи «хрущовської відлиги» сприяли утвердженню монологічності, суб'єктивності, сповідальності у творах та зближенню ліричних новел з імпресіоністичною манерою за допомогою «поєднання психологічних станів та зовнішніх проявів буття, факту та рефлексії» [16, с. 7]. За спостереженнями авторки наукової студії, Є. Гуцало повністю відходить від реалістичного канону, зокрема в портретній характеристиці, що відзначається «ліризованою нарацією, тонкою «акварельною» манерою письма, принципом лірико-романтичного осягнення особистості» [16, с. 8].

О. Поліщук пише, що письменник у ранній період творчості надавав перевагу чуттєвій сфері перед сюжетом, соціальним конфліктом: «Із кожного тексту новеліста прозирає поетичний, іноді, здається, навіть ідеалізований світ. Саме через це за письменником упевнено закріпився імідж лірика в прозі» [17, с. 49].

У дисертаційній роботі О. Чепурної виявлено, що для дитячої прози Є. Гуцала характерна уніфікація лірико-психологічної манери, художня реалізація мотиву щастя, увага до внутрішнього світу дитини. Науковець зауважує, що ранній новелістиці митця властивий пошук гармонії між мрією і буденністю, який відтворюється в певному конфлікті та має амбівалентну наповненість: «Екзистенціаль мрії, що художньо реалізується на архетипному рівні (диво, божественна дитини, дух, дерево життя), розкриває зв'язок найважливіших духовних начал у бутті людини з її незбагненою земною природою» [21, с. 13].

О. Подлісецька, Н. Полохова звертають увагу на жанрово-стильовий аспект, проблематику творчості Є. Гуцала. На переконання О. Подлісецької, еволюція жанру новели від соціальної спрямованості до «психологізму», позицій філософського екзистенціалізму, значною мірою позначилася на малій прозі Є. Гуцала: «Зокрема, запозичення новелою певних структурно-композиційних особливостей, стилістичних ознак і прийомів з лірики стало актуальним для зображення внутрішнього світу особистості, відтворення її емоційних спалахів, що є основним у поезії жанру новели цілого періоду» [16, с. 5]. Літературознавець пише, що підґрунтям для модифікації жанру новели були поліфонія стилю, потяг до естетичної сублімації, видозміни образної системи та специфіка сюжетотворення, наслідком чого стало синтезування імпресіоністичного та реалістичного світосприйняття в ліричній новелі Є. Гуцала.

О. Подлісецька досліджує імпресіоністичні тенденції в новелах Є. Гуцала та А. Колісниченка. Одним із об'єктів її аналізу є збірка «Запах кропу», що, на її думку, відзначається яскравим ліризмом та послабленою фабульністю. Дослідниця помічає подібність новел митця до імпресіоністичної прози митців ХХ століття, зокрема М. Коцюбинського, О. Кобилянської, Грицька Григоренка [16, с. 411]. Вона заперечує думку радянських критиків 60—70-х років ХХ століття В. Андрієнка, Ю. Бадзя, Л. Бахаєвої про подібність, передбачуваність у розгортанні сюжету його ліричних новел. О. Подлісецька, апелюючи до поглядів І. Франка про переваги фрагментарних творів, висловлює думку про безпосереднє живе відтворення дійсності в ескізній ліричній прозі митця. Окрім цього, науковець звертає увагу на стильову специфіку творів письменника, відзначаючи наявність компонування в текстах медитативних роздумів, варіацій інтимних переживань, уніфікацію фізичного і духовного просторів: «Фізичний та духовний простори – це не опозиційні поняття в ліричних новелах Гуцала, а взаємопроникні сфери однієї великої таємничої реальності, яка постійно віддзеркалюється в свідомості ліричного героя» [16, с. 413]. Так О. Подлісецька відшукує в малій

прозі Є. Гуцала елементи поезики модернізму, а саме синтез елементів «психологізму й зовнішніх проявів буття, факту і рефлексії (думки, спогаду, марення), філософських самозаглиблень та зримих картин пейзажу, зовнішньої та внутрішньої тем і створює світ неореалістичної новели 60-х років ХХ ст.» [16, с. 415].

За спостереженнями Н. Полохової, основними концептами індивідуально-авторської манери письма митця зрілого періоду творчості є ліризм оповіді, наскрізні образи, філософічність, вітаїстичні мотиви й образи, психологічність прози: «У прозі Є. Гуцала 70-х років органічно поєдналася філософія серця з філософією життя, для якої характерне звертання до «нераціональних елементів людської психіки, до волі та інстинктів, інтуїції, емоцій, підсвідомості» [18, с. 204], оскільки досягнути життя можливо лише шляхом «безпосереднього споглядання, переживання» [18, с. 204]. Літературознавець зауважує, що образи, створені письменником, не відповідають соцреалістичному канону, бо сам митець уникав лаконічного слова, соціального детермінізму під час написання творів.

Отже, огляд праць дозволив з'ясувати, що інтерес критиків і літературознавців до творчості письменника не згасає упродовж ХХ століття і до сьогодні. Радянські та сучасні дослідники розглядали малу прозу Є. Гуцала з різних позицій. Критики Є. Адельгейм, В. Андрієнко, Ю. Бадзьо, Л. Бахаєва негативно відгукуються про творчість Є. Гуцала, дорікаючи авторові за відступ від соціалістичного канону. Щоправда, Г. Сивокінь ставить під сумнів погляди цих критиків про асоціальність художнього доробку митця («Наодинці з природою»). Науковець зазначає, що прозаїк, окрім «традиційних» виробничих проблем, розглядав загальногуманістичні проблеми. В. Андрієнко та Л. Бахаєва, аналізуючи сюжетно-композиційну організацію творів митця, наголошують на «композиційній одноманітності, нівеляції суті особистості» творчого доробку Є. Гуцала [2, с. 146—147], на послабленні фабульності творів та «аморфності авторської ідеї» [4, с. 175].

Більшість дослідників (Є. Адельгейм, О. Бульбачинська, І. Дзюба, В. Дончик, І. Глотова, Г. Калантасвська, Н. Навроцька, Н. Науменко, О. Поворозник, О. Подлісецька, О. Поліщук, О. Чепурна та ін.) аналізують жанрові, поетикальні особливості прози письменника. Вони акцентують на інтермедіальності художніх текстів, на зануренні митця в екзистенційні глибини, на невідповідності між «внутрішнім» та «зовнішнім» у художньому світі творів Є. Гуцала. О. Подлісецька та Н. Полохова відзначають звернення письменника до поезики модернізму, синтезуючи елементи «психологізму й зовнішніх проявів буття, факту і рефлексії (думки, спогаду, марення), філософських самозаглиблень та зримих картин пейзажу» [16, с. 415].

Література

1. Адельгейм Є. Сигнали невидимих бур//Крізь роки: вибрані праці. Київ: Дніпро, 1987. С. 368—375.
2. Андрієнко В. Стверджувати – це відкривати//Дніпро. 1965. № 9. С. 139—152.
3. Бадзьо Ю. Пора перших підсумків//Вітчизна. 1970. № 1. С. 159—167.
4. Бахаєва Л. До питання про сюжети//Вітчизна. 1973. № 4. С. 167—175.
5. Брюгген В. Звичайний хліб мистецтва: літературно-критичні статті. Київ: Рад. письменник, 1969. 251 с.
6. Бульбачинська О. Творчість Євгена Гуцала: естетичні засади//Синопсис: текст, контекст, медіа. 2017. № 3. С. 5.
7. Глотова І. Особливості відтворення внутрішньо-психологічних конфліктів у творах Євгена Гуцала//Вісн. Харк. ун-ту імені В. Н. Каразіна. 2006. № 727. С. 110—113.
8. Дончик В. Грані сучасної прози: літературно-критичний нарис. Київ: Рад. письменник, 1970. 324 с.
9. Енциклопедія Сучасної України в 20-ти томах/гол. ред. колегія: Дзюба І. М., Жуковський А. І., Романів О. М. та ін.; керівник наук.-ред. підготовки ЕСУ Железняк М. Г. Координаційне бюро ЕСУ НАН України, 2006. Т. 6. Го-Гю. 712 с.
10. Калантаєвська Г. Передача кольору, звуку, смаку і запаху як засіб творення настрою в оповіданнях Є. Гуцала//Філол. трактати. 2012. Т. 4. № 4. С. 136—142.
11. Навроцька Н. Мала проза Є. Гуцала. Поетика жанру: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література». Київ, 2008. 20 с.
12. Науменко Н. Культурологічні складники творчості Євгена Гуцала//Укр. мова і літ. в шк. України. 2015. № 5. С. 8—12.
13. Поворозник О. Взаємозв'язок людини і природи у малій прозі Євгена Гуцала//Наук. зап. Терноп. педун-ту. Сер.: Літературознавство. 1999. Вип. 4. С. 258—268.
14. Подлісецька О. Модифікація жанру новели в українській літературі 60—80-х років ХХ століття (Є. Гуцало, В. Шевчук, А. Колісниченко): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук: спец. 10.01.01 «Українська література». Одеса, 2009. 16 с.
15. Подлісецька О. Деканонізація як фактор естетичних пошуків у неореалістичній новелі Євгена Гуцала «Пісня про Варвару Сухораду»: [згадується А. Колісниченко]//Іст.-літ. журн./ОНУ ім. І. І. Мечникова. 2009. № 16. С. 76—85.
16. Подлісецька О. Імпресіоністичні тенденції у неореалістичних новелах Є. Гуцала та А. Колісниченка//Мова і культура. 2013. Вип. 16, т. 3. С. 411—416.
17. Поліщук О. Естетичний вимір «настроєвої» прози Євгена Гуцала 1960-х років//Дивослово. 2012. № 1. С. 47—50.
18. Полохова Н. Концептуально-змістові особливості психологізму прози Є. Гуцала 70-х років ХХ ст.//Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер.: Філологія. Соціальні комунікації. 2011. Вип. 26. С. 131—133.
19. Полохова Н. Сильові особливості прози Є. Гуцала 70-х років ХХ ст.//Укр. смисл. 2012. № 2. С. 202—219.
20. Сивокінь Г. Від аналізу до прогнозу: Літературно-художній пошук і позиція критика. Київ: Дніпро, 1990. 446 с.
21. Чепурна О. Дискурс дитини у прозі українських письменників-шістдесятників (Гр. Тютюнник, В. Близнець, Є. Гуцало): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література». Кіровоград, 2008. 20 с.

References

1. Adelheim, Ye. (1987) Syhnaly nevydymykh bur. Kriz roky: vybrani pratsi [Signals of the invisible storm. Through the years: Selected works]. Kyiv : Dnipro, pp. 368—375.
2. Andriienko, V. (1965) Stverdzhuvaty – tse vidkryvaty [To affirm means to open]. Dnipro, no. 9. pp. 139—152.
3. Badzo, Yu. (1970) Pora pershykh pidsumkiv [The time of the first result]. Vitchyzna, no. 1, pp. 159—167.
4. Bakhaieva, L. (1973) Do pytannia pro siuzhety [On the subject of plot]. Vitchyzna, no. 4, pp. 167—175.
5. Briuhhen, V. (1969) Zvychainyi khlib mystetstva: lit.-krytych. Statti [Ordinary pabulum of art: literary-critical articles]. Kyiv : Rad. pysmennyk. [in Ukrainian]
6. Bulbachynska, O. (2017) Tvorchist Yevhena Hutsala: estetychni zasady [Yevhen Hutsalo's creation: aesthetic principles]. Synopsys: tekst, kontekst, media, no. 3, pp. 5.
7. Hlotova, I. (2006) Osoblyvosti vidtvorennia vnutrishno-psykholohichnykh konfliktiv u tvorakh Yevhena Hutsala [Features of the reproduction of intra-psychological conflicts in the works of Yevhen Hutsalo]. Visn. Khark. un-tu, no. 727, pp. 110—113
8. Donchik, V. (1970) Hrani suchasnoi prozy: literaturno-krytychnyi narys [Verges of contemporary prose: literary and critical sketch]. Kyiv : Rad. pysmennyk. [in Ukrainian]
9. Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy, (2006) [Encyclopedia of Contemporary Ukraine]. Ho-Hiu. (Main editorial board: Dziuba I. M., Zhukovskiy A. I., Romaniv O. M. etc.; Chief editor: Zhelezniak M. H.) Vol. 6. [in Ukrainian]
10. Kalantaievska, H. (2012) Peredacha koloru, zvuku, smaku i zapakhu yak zasib tvorennia nastroi v opovidanniakh Ye. Hutsala [Reproduction of color, sound, taste and smell as a means of creating mood in the stories of Ye. Hutsalo]. Filol. Traktaty. Vol. 4, no. 4, 136—142.
11. Navrotska, N. (2008) Mala proza Ye. Hutsala. Poetyka zhanru [Flash fiction by Ye. Hutsalo. Poetics of the genre]. (PhD Thesis), Kyiv.

12. Naumenko, N. (2015) Kulturolohichni skladnyky tvorchosti Yevhena Hutsala [Culturological components of Ye. Hutsalo's creativity]. *Ukr. mova i lit. v shk. Ukrainy*, no. 5, pp. 8—12.
13. Povoroznyk, O. (1999) Vzaiemozviazok liudyny i pryrody u malii prozi Yevhena Hutsala [The Relationship between Man and Nature in Flash fiction by Ye. Hutsalo]. [Philological Science], no. 4, pp. 258—268.
14. Podlisetska, O. (2009) Modyfikatsiia zhanru novely v ukrainskii literaturi 60–80-kh rokiv XX stolittia (Ye. Hutsalo, V. Shevchuk, A. Kolisnychenko) [Modification of novel genre in the Ukrainian literature of the 60's and 80's of the XX century (Ye. Hutsalo, V. Shevchuk, A. Kolisnychenko)]. (PhD Thesis), Odesa.
15. Podlisetska, O. (2009) Dekanonizatsiia yak faktor estetychnykh poshukiv u neorealistychnii noveli Yevhena Hutsala «Pisnia pro Varvaru Sukhoradu»: [Decononization as a factor in aesthetic searches in the neo-realistic story of Ye. Hutsalo `Song about Varvara Sukhorada`] I. I. Mechnykov National Medical University, no.16, pp. 76—85.
16. Podlisetska, O. (2013) Impresionistychni tendentsii u neorealistychnykh novelakh Ye. Hutsala ta A. Kolisnychenka [Impressionist tendencies in neo-realist stories by Ye. Hutsalo and A. Kolisnychenko]. *Mova i kultura*, no. 16, vol. 3, pp. 411—416.
17. Polishchuk, O. (2012) Estetychnyi vymir «nastroievoi» prozy Yevhena Hutsala 1960-kh rokiv [The aesthetic dimension of the `tuned` prose by Ye. Hutsalo]. *Dyvoslovo*, no. 1, pp. 47—50.
18. Polokhova, N. (2011) Kontseptualno-zmistovi osoblyvosti psykholohizmu prozy Ye. Hutsala 70-kh rokiv XX st. [Conceptually-Content Peculiarities of the Psychology of Prose by Ye. Hutsalo 70's of the XX Century]. *Nauk. visn. Uzhhorod. un-tu. Ser.: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii* [Philological Science], no. 26, pp. 131—133.
19. Polokhova, N. (2012) Stylovi osoblyvosti prozy Ye. Hutsala 70-kh rokiv XX st. [The stylistic features of Ye. Hutsalo's prose of the 70s of the twentieth century]. *Ukr. smysl*, no.2, pp. 202—219.
20. Syvokin, H. (1990) Vid analizu do prohnozu: Literaturno-khudozhnii poshuk i pozytsiia krytyka [From analysis to presicion: Literary-artistic search and the position of critic]. Kyiv : Dnipro. [in Ukrainian]
21. Chepurna, O. (2008) Dyskurs dytyny u prozi ukrainskykh pysmennykiv-shistdesiatnykiv (Hr. Tiutiunyk, V. Blyznets, Ye. Hutsalo) [Discourse of the child in the prose of the Ukrainian writers of the sixties (Hr. Tiutiunyk, V. Blyznets, Ye. Hutsalo)]. (PhD Thesis), Kirovohrad.

Белік Карина Андріївна, студентка IV курсу філологічного факультету, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна); e-mail: belikk20@gmail.com

Белик Карина Андреевна, студентка IV курса филологического факультета, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина (площадь Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина); e-mail: belikk20@gmail.com

Bielik Karyna, student of the philological faculty, Karazin Kharkiv National University (Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine); e-mail: belikk20@gmail.com

Головко Людмила Григорівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна); e-mail: holovko.lg@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5948-7747>

Головко Людмила Григорьевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры истории украинской литературы, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина (майдан Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина); e-mail: holovko.lg@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5948-7747>

Holovko Liudmyla, PhD in Philology, Associate Professor of the Department of the Ukrainian Literature, V. N. Karazin Kharkiv National University (Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine), e-mail: holovko.lg@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5948-7747>